

Martina Högberg

Från: Britta Edström
Skickat: den 10 maj 2021 12:03
Till: Regionen
Ämne: Rekommendation till beslut gällande sortimentsprocessen för hjälpmedel
Bifogade filer: Rekommendation till beslut om sortimentsprocessen för hjälpmedel.pdf

På uppdrag av Samråd vård och omsorg, det politiska samverkansorganet mellan länets 15 kommuner och Region Västerbotten för vård och omsorg, skickas rekommendation till beslut gällande sortimentsprocessen för hjälpmedel i Västerbotten.

Återkoppling av fattat beslut skickas senast 2021-09-30 till britta.edstrom@regionvasterbotten.se

Enligt uppdrag

Britta Edström

Britta Edström
Regional samverkanskoordinator

Ledningsstaben, Beställarenheten
Region Västerbotten
Tel: 0730700597
E-post: britta.edstrom@regionvasterbotten.se
www.regionvasterbotten.se
1177.se/vasterbotten

Postadress: 901 89 Umeå
Besöksadress: Regionens hus, Köksvägen 11, 90189 Umeå
Växel: 090-785 00 00

Så hanterar vi dina personuppgifter:
regionvasterbotten.se/gdpr

Vår vision: Från fjäll till kust skapar vi gemensamt
en attraktiv region med goda livsvillkor för alla

Rekommendation till beslut om sortimentsprocessen för hjälpmedel

På uppdrag av Samråd vård och omsorg, det politiska samverkansorganet mellan länets 15 kommuner och Region Västerbotten för vård och omsorg, skickas rekommendation till beslut i Hälso- och sjukvårdsnämnden vid Region Västerbotten angående definition av begreppet "Hjälpmedelssortiment", beslut om processen för sortiment och individuella avsteg från sortiment samt beslut om fortsatt arbete med riktlinjer för processen.

Återkoppling av fattat beslut skickas senast 2021-09-30 till britta.edstrom@regionvasterbotten.se

Bakgrund

Den tidigare Länssamordningsgruppen beslutade under hösten 2019 att göra en översyn av hjälpmedelsrådets roll och mandat kopplat till den nya samverkansstrukturen för vård och omsorg inom Västerbottens län. Utredarna fick ett tilläggsuppdrag i juni 2020 att utreda frågan om vilken funktion/funktioner som har mandat att fatta beslut om ändringar i sortiment. Mandatet att fatta beslut om sortiment styrs av hjälpmedelsstrategin, delegationsbestämmelser, upphandlingsregler och kommunernas samverkansavtal med region Västerbotten om hjälpmedel och tjänster. Hjälpmedel Västerbotten hanterar de faktiska inköpen av hjälpmedel på uppdrag av kommuner och förskrivande enheter inom region Västerbotten. Eftersom Hjälpmedel Västerbotten organisatoriskt ingår i region Västerbotten så är det regionens hälso- och sjukvårdsnämnd som fattar beslut om upphandling. Hälso- och sjukvårdsnämnden fattar också beslut om riktlinjer för hur hanteringen av sortiment utanför avtal samt individuella avsteg från sortiment ska ske.

Samråd vård och omsorg beslutade vid sitt sammanträde den 19 mars 2021 att rekommendera Hälso- och sjukvårdsnämnden vid Region Västerbotten att besluta:

- Att fastställa definitionen av sortimentsbegreppet enligt förslaget: *Hjälpmedelssortiment är produkter som förskrivare kan förskriva och beställa från Hjälpmedel Västerbotten själva, eller efter konsultation av hjälpmedelskonsulent utan att beslut behöver tas av annan funktion.*
- Att fastställa struktur för beslut om sortiment och individuella avsteg från sortiment enligt ovanstående förslag.
- Att uppdra till Hjälpmedel Västerbotten att ta fram riktlinjer för processen för utvärderat sortiment samt individuella avsteg från sortiment. Arbetet med riktlinjerna ska ske i samråd med Hjälpmedelsrådet och inte vara kostnadsdrivande

Vid frågor, vänligen kontakta regionala samverkanskoordinatorer:

katarina.a.lindahl@regionvasterbotten.se eller britta.edstrom@regionvasterbotten.se

På uppdrag av Samråd vård och omsorg

Katarina Lindahl och Britta Edström

Regionala samverkanskoordinatorer

Sortimentsprocessen

Bakgrund

Hösten 2016 beslutade samtliga 15 kommuner och dåvarande Västerbottens läns landsting att anta en länsgemensam hjälpmedelsstrategi. Där beskrivs också hjälpmedelsrådets roll och uppdrag inklusive förvaltningsstöd till rådet.

”Hjälpmedelsrådet utgör navet i den förskrivningsprocess som görs i samverkan mellan landstinget och länets kommuner. Rådet bereder ärenden av strategisk art inför beslut hos respektive huvudman. Om förslag bereds som inte står i enlighet med gällande Hjälpmedelsstrategi ska dessa presenteras för Länsamordningsgruppen för beredning inför beslut i Ägarsamrådet. Hjälpmedelsrådet samverkar kring förslag om revidering av regelverk och egenavgifter samt i upphandling. Analyserar hjälpmedelsbehov och ger förslag på förändring och utveckling av produktområden och utbud. Rådet ska också informera om trender och i övrigt aktuella frågor inom hjälpmedelsområdet.”

Förskrivningsprocessen består av följande steg: prova ut, anpassa och välja lämplig specifik produkt, specialanpassa vid behov, informera, instruera och träna samt följa upp och utvärdera funktion och nytta. (Socialstyrelsen). Brukarens individuella behov är avgörande inom huvudmannens ramar för hjälpmedelsförskrivning.

Definition av sortimentsbegreppet

Sortimentsbegreppet har upplevts som ottydligt och ett förslag till definition har framtagits. Den föreslagna definitionen är:

Hjälpmedelssortiment är produkter som förskrivare kan förskriva och beställa från Hjälpmedel Västerbotten (HMVB), själva eller efter konsultation av hjälpmedelskonsulent utan att beslut behöver tas av annan funktion.

Sortimentet består till största delen av produkterna i de avtal som skrivs gemensamt med regionerna Norrbotten och Jämtland. Idag är ca 80% av sortimentet upphandlat med målet att uppnå 100%. Resterande sortiment består av det utvärderade sortimentet. För vissa produktområden består sortimentet av produkter som är utvärderade av hjälpmedelskonsulent, hjälpmedelstekniker och förskrivarerepresentanter på ett strukturerat sätt men det finns inget avtal. Det gäller framför allt inom kommunikation, kognition, och barnhjälpmedel där volymerna är små. Det omfattar hjälpmedel som förskrivs både inom regionen och kommunerna. Villkor och pris för köpet bestäms vid varje köp. Avsteg kan göras från befintligt sortiment när det individuella behovet inte täcks av det. Förskrivaren har då provat såväl avtalat som utvärderat sortiment men det har inte fungerat för brukaren. Dessa inköp dokumenteras med motivering i ett anskaffningsunderlag. Villkor och pris för köpet bestäms vid varje köp.

Upphandling och inköp av hjälpmedel

Upphandling och inköp av hjälpmedel genomförs av Hjälpmedel Västerbotten på delegation av regionen och utifrån de samverkansavtal om hjälpmedel och tjänster som finns med kommunerna i Västerbotten. Upphandling och inköp sker gemensamt för regionerna Norrbotten, Västerbotten och Jämtland i de flesta avtalen men det betyder inte att alla dessa hjälpmedel ingår i region Västerbottens sortiment. Upphandlingen görs utifrån den volym som är inköpt tidigare men innehåller inga åtaganden om volymer. Under löpande avtalsperiod kan regionen och kommunerna i Västerbotten besluta om att ändra i sortimentet.

Förslag till arbetsordning för beslut om sortiment och individuella avsteg från sortiment

Av hjälpmedelsstrategin framgår att hjälpmedelsrådet ska samverka om förslag till revidering av regelverk och egenavgifter. Rådet ska också analysera hjälpmedelsbehov och ge förslag på förändring och utveckling av produktområden och utbud samt samverka i upphandling. Beslut om mindre betydande ändringar av sortiment, kriterier, riktlinjer och rutiner kan fattas av hjälpmedelsrådet. Förslag till betydande ändringar bereds av hjälpmedelsrådet. Den vidare hanteringen och beslut sker i Länsamverkansgruppen, om politiskt samråd krävs lyfts frågan i Samråd vård och omsorg och när så behövs för beslut hos respektive huvudman. Hjälpmedelsrådets roll i upphandlingsprocessen är att bidra till att förskrivarerepresentanter som ska medverka i den funktionella utvärderingen av produkterna utses. Rådet tar fram rutiner för hur detta ska genomföras. Kriterier och riktlinjer ska bygga på den etiska plattformen, dvs människovärdesprincipen, behov- och solidaritetsprincipen och kostnadseffektivitetsprincipen samt hjälpmedelsstrategins prioriteringsordning.

Beslut om upphandling fattas av region Västerbottens hälso- och sjukvårdsnämnd eftersom Hjälpmedel Västerbotten organisatoriskt finns där. Övriga upphandlingsbeslut, tex direktupphandling fattas av Hjälpmedel Västerbotten enligt delegationsordning. Regionens hälso- och sjukvårdsnämnd fattar beslut om riktlinjer för hur arbetet med att ta fram ett utvärderat sortiment ska gå till. Riktlinjerna ska innehålla en övergripande beskrivning av processen för beslut om utvärderat sortiment. De ska också beskriva uppdrag och roll för hjälpmedelsrådet och Hjälpmedel Västerbotten. Hjälpmedel Västerbotten får ansvar för att organisera arbetet och säkerställa att riktlinjerna följs. Verkställighetsbeslut tas utifrån riktlinjerna.

Regionens hälso- och sjukvårdsnämnd fattar även beslut om hur individuella avsteg från sortimentet ska gå till. Riktlinjerna ska innehålla en övergripande beskrivning av processen för beslut om individuella avsteg. De ska också beskriva uppdrag och roll för förskrivande enhet/huvudman, hjälpmedelsrådet och Hjälpmedel Västerbotten. Upphandlingslagstiftning ska följas. I arbetet med förslaget har Hjälpmedelstrategin varit vägledande. Förslaget har tagits fram i samråd med Hjälpmedel Västerbotten och regionens jurist Josefin Lejon.

Samråd vård och omsorg beslutade vid sitt sammanträde den 19 mars 2021 att rekommendera Hälso- och sjukvårdsnämnden vid Region Västerbotten att besluta:

- Att fastställa definitionen av sortimentsbegreppet enligt förslaget: *Hjälpmedelssortiment är produkter som förskrivare kan förskriva och beställa från Hjälpmedel Västerbotten själva, eller efter konsultation av hjälpmedelskonsulent utan att beslut behöver tas av annan funktion.*
- Att fastställa struktur för beslut om sortiment och individuella avsteg från sortiment enligt ovanstående förslag.
- Att uppdra till Hjälpmedel Västerbotten att ta fram riktlinjer för processen för utvärderat sortiment samt individuella avsteg från sortiment. Arbetet med riktlinjerna ska ske i samråd med Hjälpmedelsrådet och inte vara kostnadsdrivande.